



ELY-keskus

Lomake 253

Toimita hakemus liitteineen ELY-keskukseen vii-
meistään 12.5.2015.

ELY-keskuksen merkinnät

Lomake saapunut, pvm.	Asiatunnus	Vastaanottaja
--------------------------	------------	---------------

1. HAKIJAN TIEDOT

Hakijan nimi	Henkilötunnus/Y-tunnus	Tilatunnus tai yhdistyksen Rnro
Yhteyshenkilön nimi (ry)	Puhelinnumero(t)	

2. AKTIIVIVILJELIJÄ

Aktiiviviljelijöitä ovat kaikki ne tuenhakijat, jotka ovat saaneet suoria tukia enintään 5 000 euroa vuonna 2014. Jos hallinnoit lentoasemia, rautatieyhtiöitä, vesiyhtiöitä, kiinteistöyhtiöitä, pysyviä urheilukenttiä tai vapaa-ajan alueita ja olet saanut yli 5 000 euroa suoria tukia vuonna 2014, sinua ei pidetä aktiiviviljelijänä.

Hallinnoitko lentoasemia, rautatieyhtiöitä, vesiyhtiöitä, kiinteistöyhtiöitä, pysyviä urheilukenttiä tai vapaa-ajan alueita?

☐ En

☐ Kyllä

3. SOPIMUSALAA KOSKEVAT TIEDOT

Ilmoita sopimukseen haetut lohkot myös vuosittaisilla tukihakemuksen lomakkeilla 102B ja uudet lohkot myös lomakkeilla 102A/102C tai sähköisesti Vipu-palvelussa.

Haen sopimusta seuraaville lohkoille: (Jokaisesta alueesta on muodostettava oma peruslohkonsa.)

Peruslohkon nimi	Tunnus	Pinta-ala, ha	O / V ¹⁾	L / P ²⁾	³⁾
_____	_____	_____	_____	_____	☐
_____	_____	_____	_____	_____	☐
_____	_____	_____	_____	_____	☐
_____	_____	_____	_____	_____	☐
_____	_____	_____	_____	_____	☐
_____	_____	_____	_____	_____	☐

Haettu sopimusala yhteensä _____ ha (perinnebiotoopit ja luonnonlaitumet)

Haettu sopimusala yhteensä _____ ha (valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaat alueet)

☐ Sopimusala tai sen osa saa muuta tukea kuin viljelijätukia.

Mitä tukea _____

¹⁾ Merkitse (O), jos lohko on oma tai (V), jos lohko on vuokrattu. Vuokrasopimuksen on oltava voimassa koko sopimuskauden 1.5.2015 - 30.4.2020 tai 1.5.2016 - 30.4.2021.

²⁾ Merkitse L, jos lohko on luonnonlaidun ja P, jos lohko on perinnebiotooppi

³⁾ Merkitse rasti, jos lohko on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokas kohde

4. SOPIMUSKAUSI

Sopimuskausi alkaa

☐ 1.5.2015, jos kohteella on ollut aikaisempi sopimus, tai se on ollut laidunnuksessa edellisinä vuosia, tai se on perustettu ei-tuotannollisen investoinnin tuella

TAI

☐ 1.5.2016, jos kohde on aivan uusi

5. SITOUMUS JA ALLEKIRJOITUS

Sitoudun tämän hakemuksen hyväksymisellä tehtävän maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maisemanhoitosopimuksen sopimusehtojen noudattamiseen ja liitteenä olevan suunnitelman toimenpiteiden noudattamiseen ja haen tällä lomakkeella sopimuksen ensimmäistä maksua. Ympäristösopimuksia voidaan vuonna 2015 tehdä valtion vuoden 2015 talousarvion määrärahan puitteissa.

Paikka ja aika

Maatalouden viljelijätukiasiointiin valtuutetun allekirjoitus ja nimenselvennys tai maatilan kaikkien omistajien allekirjoitukset ja nimenselvennykset. Katso lomakkeen hakuohjeen kohta 5.

MAKSUA ON HAETTAVA JATKOSSA VUOSITTAIN LOMAKKEELLA 101B TAI SÄHKÖISESTI VIPU-PALVELUSSA

LIITTEET:

☐ lohkokartta

☐ suunnitelmakartta _____kpl (johon merkitään ne peruslohkot, joita hakemus koskee)

☐ hoitosuunnitelma

☐ vuokrasopimus (oltava voimassa koko sopimuskauden)

☐ laiduntamissopimus

☐ hoitopäiväkirja (tarvittaessa)

☐ jäljennös kokouspöytäkirjasta, jossa sopimuksen hakemisesta on päätetty (ry)

MAATALOUSLUONNON MONIMUOTOISUUDEN JA MAISEMAN HOITOA KOSKEVAT SOPIMUSEHDOT VUONNA 2015

Viimeinen hakupäivä on 12.5.2015.

1. Sopimuksen kohde ja sopijaosapuolet

Sopimuksen kohde on perinnebiotooppi tai luonnonlaidun, joka on pellon ulkopuolista aluetta.

Perinnebiotoopilla tarkoitetaan ketoa, niittyä, lehdesniittyä, hakamaata, metsälaidunta tai nummea, jossa on nähtävissä selviä merkkejä laidunnuksesta tai alueen käytöstä karjan rehuntuotantoon.

Arvokkaalla perinnebiotoopilla tarkoitetaan perinnebiotooppia, joka on 1996–2001 julkaistuissa perinnemaisemaraporteissa tai sen jälkeen tehdyissä päivitysinventoinneissa määritelty valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti arvokkaaksi perinnebiotoopiksi tai jonka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (myöhemmin ELY-keskus) on arvioinut arvoltaan vastaavaksi, ja joka nykytilassaan täyttää arvokkaan perinnebiotoopin määritelmän. Tällaisen alueen on mahdollista saada arvokkaan perinnebiotoopin korvaus.

Metsälaitumesta voidaan tehdä maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitoa koskeva sopimus, jos

- 1) puusto koostuu eri ikäisistä lehti- tai havupuista ja laho- ja kolopuita on enemmän kuin talousmetsässä yleensä;
 - 2) metsälaitumella on valoisia aukkoja, joissa kasvaa niittykasveja;
 - 3) metsälaitumella esiintyy ruohoja ja heiniä enemmän kuin vastaavalla metsätyypillä yleensä.
- Metsälaitumia ovat lisäksi vanhat kaskikoivikot, joille on tyypillistä koivuvaltaisuus ja kaskeamiseen liittyvät kiviröykkiöt sekä laidunkäytöstä poistuneet metsät, joilla on pitkään jatkunut laidunhistoria ja jotka ovat kunnostettavissa em. ehdot täyttäväksi metsälaitumeksi.

Luonnonlaitumella tarkoitetaan pellon ulkopuolista laidunta, jota käytetään karjan rehuntuotantoon ja jota ei nykytilassaan voida luokitella perinnebiotoopiksi tai kunnostettavaksi perinnebiotoopiksi. Luonnonlaitumesta voidaan tehdä ympäristösopimus, jos sillä on muusta ympäristöstä erottuvia luonto- tai maisema-arvoja, joita voidaan edistää laidunnuksella. Luonnonlaitumen tulee sijaita maatalousympäristöön kuuluvassa maisemakokonaisuudessa. Luonnonlaitumia ovat myös reunavyöhykkeet ja metsäsaarekkeet.

Ympäristösopimukseen sisältyvien reunavyöhykkeiden on sijaittava maatalousympäristössä pellon ja metsän, pellon ja tien tai pellon ja vesistön välisellä, pellon ulkopuolisella alueella. Reunavyöhyke voi olla keskimäärin enintään 20 metriä leveä, mutta erityisesti syystä pellon ja vesistön tai pellon ja tien välinen alue voi olla keskimäärin enintään 40 metriä

leveä. Peltoalueilla sijaitsevien metsäsaarekkeiden enimmäiskoko voi olla enintään yksi hehtaari.

Sopimus voidaan tehdä myös kohteista, jotka on perustettu ohjelmaperusteisista viljelijäkorvauksista annetun lain (1360/2014) 9 §:n mukaisella ei-tuotannollisen investoinnin korvauksella tai Manner-Suomen maaseudun 2007-2013 ohjelmakauden mukaisella ei-tuotannollisten investointien tuella.

Sopimuksen tekeminen Natura 2000 -verkostoon kuuluvalla perinnebiotoopilla tai luonnonlaitumella, luonnonsuojelualueella tai muun lainsäädännön perusteella suojellulle alueelle edellyttää, että sopimuksen perusteella tehtävät toimenpiteet ylittävät lainsäädännön edellyttämät hoitotoimet ja että sopimukseen kuuluvista toimenpiteistä ei makseta tai ole maksettu korvausta muun lainsäädännön kautta.

Sopimuksessa on peruslohkoittain määriteltävä alueet, joita sopimus koskee. Sopimusalueen osaksi voidaan hyväksyä yksittäinen ala, jos se on vähintään 0,05 hehtaaria. Pienin ala, jolle sopimus voidaan tehdä, on yhteensä vähintään 0,30 hehtaaria.

Sopimuslohkot ilmoitetaan vuosittain päätukihaun yhteydessä Vipu-palvelussa kasvulohkotiedoissa tai kasvulohkolomakkeella 102B.

Sopimuksen tekevät aktiiviviljelijä ja se ELY-keskus, jonka toimialueella maatalan talouskeskus tai tuotantorakennus sijaitsee. Jos maatilalla ei ole talouskeskusta tai tuotantorakennusta, sopimus tehdään sen ELY-keskuksen kanssa, jonka alueella pääosa maatalan pelloista sijaitsee.

Sopimuksen voivat tehdä myös rekisteröity yhdistys ja se ELY-keskus, jonka toimialueella sopimukseen haettu kohde sijaitsee.

Sopimusalueen on oltava koko sopimuskauden sopimuksen hakijan hallinnassa. Sopimus voidaan tehdä koskemaan myös vuokrattuja alueita edellyttäen, että vuokrasopimus on voimassa vähintään koko sopimuskauden.

Hakemus ja ELY-keskuksen erillinen päätös muodostavat sopimuksen. Sopimus on tehty, kun ELY-keskus on erillisellä päätöksellään hyväksynyt hakemuksen.

Sopimushakemuksen jättämisen jälkeen hallintaan tulleista yksittäisistä lohkoista on ilmoitettava 15.6.2015 mennessä maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Sopimukseen lisättävistä lohkoista on ilmoitettava ELY-keskukseen toimittamalla kopio peruslohkolomakkeesta 102A. Sopimuksen edellyttämä suunnitelma on päivitettävä siten, että se sisältää

myös sopimukseen hakemuksen jättämisen jälkeen haetut lohkot.

2. Sopimuksen yleiset edellytykset

Ympäristösopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että sopimus on tarkoituksenmukainen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa vuosille 2014-2020 asetettujen tavoitteiden sekä luonnonvarojen kestävän käytön ja ympäristön tilan kannalta.

Ympäristökorvauksen myöntämisen edellytyksenä on, että korvauksenhakija noudattaa täydentäviä ehtoja sekä maatalousmaan säilyttämisvaatimusta, jonka mukaan maatalousmaa on pidettävä avoimena:

- Maatalousmaa on pidettävä avoimena.
- Pysyvien laitumien ja pysyvien nurmien alalla voi olla muita kuin edellä mainittuja puuvartisia kasveja enintään 50 puuta hehtaaria kohden. Puuksi katsotaan yli kahden metrin korkeiset puuvartiset kasvit, joilla on yksi runko tai tyvestä yhteenliittyneenä useampi runko, sekä 0,35-2 metrin korkeiset tuotantoeläinten ravinnoksi soveltumattomat puuvartiset kasvit.

Ympäristösopimuksen perustason vaatimukset:

- 1) Täydentävien ehtojen vaatimus pysyvän nurmen laiduntamisesta niin, että maanpinta säilyy kasvipeitteisenä, eikä laidunnuksesta aiheudu eroosiota. Niiton ajankohdassa ja toteuttamisessa on otettava huomioon luonnonvaraisten lintujen ja nisäkkäiden suojelu.
- 2) Täydentävien ehtojen maisemapiirteiden eli luonnonsuojelulain (1096/1996) 29 §:n 1 mom. 9 kohdan mukaisten puuryhmien ja yksittäiset puiden säilyttäminen. Puita ei saa myöskään leikata lintujen pesimäaikaan.
- 3) Luonnonsuojelulain mukaiseen luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvan tilan maatalousmaalla ei saa suorittaa toimenpiteitä, jotka vaarantavat alueen suojelun tarkoituksen.
- 4) Luonnonsuojelulain 24§ mukaisen suojelualueen tai 25§ mukaisen alueen rauhoitusmääräyksiä tulee noudattaa. Natura 2000 -alueen valinnan perusteena olevia luontotyyppejä ei saa merkittävästi heikentää. Natura 2000 -alueen valinnan perusteena olevia lajeja ei saa merkittävästi heikentää. Toimenpiteistä, jotka saattavat merkittävästi heikentää Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja tulee tehdä ilmoitus ELY -keskukselle.

Sopimus voidaan tehdä ja tukea maksaa sopimuskauden aikana, kun korvauksenhakija täyttää aktiiviviljelijää ja ikää koskevat vaatimukset.

Aktiiviviljelijävaatimus

Kaikki ne viljelijät, jotka ovat saaneet suoria tukia vuonna 2014 yhteensä enintään 5 000 euroa, katso-

taan aina aktiiviviljelijöiksi, riippumatta siitä mitä heidän muu toimintansa on. Aktiiviviljelijäksi ei katsota sellaista luonnollista tai oikeushenkilöä taikka luonnollisten tai oikeushenkilöiden ryhmää, joka hallinnoi lentoasemia, rautatieyhtiöitä, vesiyhtiöitä, kiinteistöyhtiöitä, pysyviä urheilukenttiä tai vapaa-ajan alueita, ja joka on lisäksi saanut suoria tukia yli 5 000 euroa vuonna 2014.

Ikävaatimukset (koskee aktiiviviljelijää):

Korvauksenhakijan tai hänen puolisonsa on oltava sopimuskauden alkamista edeltävän vuoden joulukuun 31. päivänä vähintään 18-vuotias. Vuonna 2015 sitoutuvan hakijan tai hänen puolisonsa tulee siten olla syntynyt viimeistään 31.12.1997.

Alle 18-vuotiaan kanssa voidaan tehdä sopimus vain silloin, jos hän on solminut avioliiton tai jos hän harjoittaa maatilataloutta yhteisomistajana yhdessä vanhempiensa tai heistä jommankumman kanssa tai ikää koskevasta vaatimuksesta poikkeamiseen on muita erityisiä syitä.

Jos kysymyksessä on useamman viljelijän yhdessä harjoittama maatilatalous tai yhteisömuodossa harjoitettava maatilatalous, voidaan sopimus tehdä sillä edellytyksellä, että näiden osalta vähintään yksi viljelijä, yhtiömies, jäsen tai osakas täyttää ikää koskevan edellytyksen. Ikäedellytys ei koske julkisoikeudellisia yhteisöjä, yhdistystä, säätiötä, koulutusta ja vankilatilaa.

Korvauksen määrää ja ehtoja voidaan muuttaa sopimuskauden aikana, jos Euroopan unionin lainsäädännön muutokset, päällekkäisen maksun estäminen tai perustasoa koskevat muutokset sitä edellyttävät. Jos korvauksensaaja ei hyväksy tällaista muutosta, hänellä on oikeus luopua sopimuksesta ilman takaisinperintää.

3. Asiakirjojen säilyttäminen

Korvauksen ehtoihin liittyvät asiakirjat, muistiinpanot ja todistukset on säilytettävä vähintään neljän vuoden ajan sopimuskauden päättymisestä.

4. Korvauksensaajan ilmoitusvelvollisuus

Korvauksensaaja on velvollinen antamaan korvauksen myöntävälle ELY -keskukselle korvauksen myöntämisen ja maksamisen edellytyksiä koskevat oikeat ja riittävät tiedot.

Hakijan on viipymättä ja viimeistään 15 työpäivän kuluessa ilmoitettava korvauksen myöntäneelle ELY -keskukselle sellaisesta korvauksensaajaa tai korvattavaa toimintaa koskevasta olosuhteiden muutoksesta, joka saattaa vaikuttaa korvauksen määrään tai aiheuttaa korvauksen takaisinperinnän tai lakkautamisen.

Tässä tarkoitettuja muutoksia ovat esimerkiksi koko tilan tai sen osan myynti tai vuokraus toiselle viljelijälle.

Tietojen toimittaminen

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman (2014-2020) toimenpiteitä toteuttava korvauksen-saaja sitoutuu ohjelman seurannan ja arvioinnin mahdollistamiseksi toimittamaan pyydettyä tiedot korvattavan toimenpiteen vaikutuksista.

5. Sopimuskausi

Sopimus tulee voimaan sopimuskauden alkaessa. Sopimuskausi alkaa 1.5.2015 tai 1.5.2016. Sopimuskausi on viisi (5) vuotta (1.5.2015–30.4.2020 tai 1.5.2016–30.4.2021). Sopimusvuodella tarkoitetaan ajanjaksoa 1.5.–30.4.

Ympäristösopimuksen sopimuskausi ja –vuosi voivat alkaa 1.5.2015 seuraavissa tapauksissa:

1) haettavaan sopimusalueeseen sisältyy sellaisia lohkoja, joita on koskenut toimenpiteiltään vastaava jo päättynyt ympäristösopimus tai ohjelmakauden 2007 - 2013 mukainen erityisympäristötukisopimus perinnebiotooppien hoidosta tai luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistämisestä;

2) haettavaan sopimusalueeseen sisältyy sellaisia lohkoja, joilla on toteutettu ei-tuotannollinen investointi; tai

4) haettavalla sopimusalueella on edellytykset toteuttaa riittävä sopimusehtojen mukainen laidunnus.

Muissa tapauksissa sopimuskausi ja -vuosi voivat alkaa ympäristösopimuksen hakemista seuraavana vuonna 1.5.

6. Sopimuksen edellyttämät toimenpiteet

Toimenpiteiden on perustuttava hyväksyttyyn suunnitelmaan. Hakemuksen liitteinä olevassa suunnitelmassa on yksilöitävä vuosittaiset toimenpiteet lohkoittain ja niiden aikataulu, johon korvauksenhakija sitoutuu. (ks. hakuohjeen kohta 5 Liitteet).

Perinnebiotooppien ja luonnonlaidunten hoitotoimia voivat olla laidunnus, niitto, puiden ja pensaiden raivaus, vieraslajikasvien poisto, lehtipuiden lehdestys sekä muut vastaavat toimenpiteet. Perinnebiotoopeilla ja luonnonlaitumilla voidaan toteuttaa myös kulotusta ja muita erityisiä hoitokeinoja. Niitetty kasvillisuus on korjattava pois, ellei hyväksytyssä suunnitelmassa perustellusti muuta edellytetä.

Kasvillisuuden hoitotoimenpiteiden lisäksi suunnitelmaan voidaan sisällyttää sopimusalueella sijaitsevien, perinteisten karjatalouteen liittyvien rakennelmien ja rakenteiden ylläpitoa ja kunnostamista sekä alueen aitaamista ja muita laiduntamiseen liittyviä toimenpiteitä.

Perinteisiä karjatalouteen liittyviä rakennelmia ovat muun muassa kiviaidat, kivisaarekkeet, riukuaidat, portit, veräjät, erilaiset heinän kuivatustelineet, kuten haasiat, suovat ja pielekset sekä karjasillat ja suo-

niittyjen patorakenteet sekä muut vastaavat rakenteet ja rakennelmat. Rakennelmia kunnostettaessa on säilytettävä paikalliset tyyppiratkaisut. Rakennelmat on kunnostettava mahdollisimman paljon alkuperäisiä materiaaleja ja työtapoja käyttäen. Perinnebiotooppia ei saa muokata, lannoittaa, ojittaa, metsittää tai käsitellä kasvinsuojeluaineilla. ELY-keskus voi tapauskohtaisesti sallia lannoituksen, vesakon kemiallisen torjunnan kantokäsittelynä tai jättiputken paikallisen kemiallisen torjunnan. Hoitotoimenpiteisiin voi kuulua myös vieraslajikasvien poisto.

Perinnebiotooppia on laidunnettava niin, että se ei aiheuta alueen kasvillisuuden haitallista rehevöitymistä tai maaperän eroosiota. Laidunnettava perinnebiotooppi tai perinnebiotoopiksi kunnostettava alue on yleensä erotettava aidalla muista laidunnurmista. ELY-keskus voi tapauskohtaisesti sallia vanhan niukkaravinteisen nurmen laidunnuksen yhdessä sellaisen alueen kanssa, jota koskee maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maisemanhoitosopimus, jos sopimusalue ei ole rehevöitymiselle altis. Perinnebiotooppeja ei voi käyttää pelkästään yölaitumina.

Sopiva laidunnuskauden aikainen eläinmäärä tiettyä pinta-alaa kohden (laidunnuspaine) on sopimusta tehtäessä varmistettava tapauskohtaisesti. Laidunnuspaine on pyrittävä sovittamaan sellaiseksi, että se vastaa mahdollisimman tarkoin laitumen tuottoa. Eläinten lukumäärää tiettyä laidun-alaa kohti on sovittava niin, että eläimet pääsääntöisesti elävät laitumen tuoton varassa ilman lisärehua tai laidunkierro on järjestettävä niin, että laitumen ollessa loppuun syöty eläimet siirretään toiselle laitumelle. ELY-keskus voi tapauskohtaisesti sallia vasikoiden ruokkimisen 1.8. alkaen. Eläimille voidaan antaa kivennäisiä ja vitamiineja, jos ne sisältävät vähän fosforia eikä niiden käytöstä ei aiheudu alueen rehevöitymistä.

Mikäli kyseessä on rehevöitymiselle altis kohde, voidaan sopimuksen teon yhteydessä määrätä kivennäisten ja vitamiinien sijoituspaikat, ruokintapisteiden kattaminen tai muita tarvittavia lisätoimia. Syötöpaikka tulisi sijoittaa metsän laitaan tai lajistoltaan vähäarvoisimpaan kohtaan aluetta. Sijoituspaikan valinnassa tulisi välttää etenkin kallioketoja, ketoja ja monilajisia tuoreita niittykohtia.

Keskimääräinen eläintiheys (eläimiä/ha) koko laidunkauden ajaksi (noin 120 päivää) erityyppisillä perinnebiotoopeilla:

	Hieho < 1	Hieho > 1 v	Lihanauta < 1v
Keto	1,0-1,2	0,5-0,8	0,4-0,6
Tuore niitty	2,0-2,5	1,0-1,8	0,9-1,2
Rantaniitty	1,5-3,0	1,0-1,8	0,7-1,4
Hakamaa	1,2-2,0	0,7-1,3	0,5-1,0
Metsälaidun	0,2-0,8	0,05-0,5	0,05-0,4

	Emolehmä + vasikka	Uuhi + 2,5 karit- saa	Hevonen
Keto	0,2-0,4	1,5-2,0	0,4-0,8
Tuore niitty	0,5-0,8	2,0-2,5	1,0-1,4
Rantaniitty	0,5-1,0	2,0-4,0	0,8-1,6
Hakamaa	0,4-0,8	1,5-2,5	0,6-1,2
Metsälaidun	0,04-0,3	0,2-1,0	0,05-0,4

Edellä selvitetystä eläintiheyksistä voidaan kuitenkin poiketa, jos poikkeaminen voidaan perustella sopimusalueen yksilöllisillä olosuhteilla. Jos perinnebiotoopilla laidunnetaan useammassa lyhyemmässä jaksossa, laidunvuorokausien kokonaismäärä on otettava huomioon eläintiheyttä laskettaessa.

Reunavyöhykettä ja metsäsaareketta on niitettävä tai raivattava vähintään joka toinen vuosi ellei hyväksytty suunnitelma muuta edellytä. Jos sopimusalueen tavoitteena on monimuotoisuuden hoito, alueelta on korjattava raivaustähteet pois.

Aluetta, jonka sopimuksen tavoitteena on maatalousympäristön uhanalaisten lajien elinolosuhteiden edistäminen, sekä maatalousympäristön muinaismuistokohdetta ja pitkäaikaiseen maankäyttöön liittyvää, maaseudun kulttuuriperintöä ylläpitävää luontokohdetta voidaan hoitaa sopimuksen tavoitteiden mukaan sekä laiduntamalla, niittämällä että raivaamalla.

Toimenpiteet on aloitettava jokaisella sopimukseen sisältyvällä lohkokalla ensimmäisenä sopimusvuotena, ellei hyväksytty suunnitelma muuta edellytä.

Sopimusalueella toteutettavista toimenpiteistä on tehtävä lohkokohtaisia muistiinpanoja. Muistiinpanoihin on kirjattava vähintään lohkon nimi, tunnus ja pinta-ala sekä vuosittaiset toimenpiteet, niiden toteuttamisaika, kesto ja toimenpiteiden vaikutukset ympäristöön. Kestolla tarkoitetaan toimenpiteen toteuttamiseen käytettävää aikaa.

Hakijaa kuullaan ennen sopimuksen tekemistä, jos ELY -keskus aikoo tehdä suunnitelmassa esitettyihin toimenpiteisiin muutoksia.

Sopimuksessa hakija sitoutuu hoitamaan sopimusaluetta sopimukseen hyväksytyn suunnitelman ja sopimusehtojen mukaisesti.

7. Ympäristökorvauksen määrä

Sopimuksen perusteella maksettavan ympäristökorvauksen määrä todetaan ELY -keskuksen tekemässä sopimuspäätöksessä.

Hakijalle maksetaan 450 euroa vuodessa sopimukseen sisältyvältä hehtaarilta. Jos kyse on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaasta perinnebiotooppikohteesta, korvauksen määrä on 600 euroa vuodessa.

Ympäristösopimukseen sisällytettävien toimenpiteiden on ylitettävä täydentävien ehtojen ja maatalousmaan säilyttämistä koskevat vaatimukset.

Sopimukseen hyväksyttävä toteutettava toimenpide voidaan hyväksyä, jos toimenpide on perusteltu sopimuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta.

Ympäristösopimus ei voi sisältää toimenpiteitä, joiden toteuttamisesta maksetaan muuta Euroopan unionin tai kansallisen tukijärjestelmän tukea tai jotka korvauksenhakija on velvoitettu tekemään muun lainsäädännön perusteella.

8. Ympäristökorvauksen vuosittaisen maksun hakeminen ja maksaminen

Ympäristösopimuksen **maksua on haettava vuosittain**. Maksua voi hakea vuosittain sähköisesti tai lomakkeella 101B viimeistään hakemuksen viimeisenä jättöpäivänä.

Maksu suoritetaan sille tilille, jonka korvauksenhakija on ilmoittanut maaseutuelinkeinoviranomaiselle (aktiiviviljelijät) ja ELY-keskukseen (ry:t) lomakkeella 101D.

Jos hakemus tai liitteet myöhästyvät, korvaus alenee säädösten mukaisesti. Hakemus voi myöhästyä enintään 25 kalenteripäivää, jonka aikana tuki vähennee 1 % /työpäivä. Jos hakemus myöhästyy yli 25 kalenteripäivää, tukea ei makseta. Samalla tavalla menetellään 1. sopimusvuoden korvauksen maksamisessa, jos sopimus hakemus on myöhästynyt.

Jos vuosittaista maksua ei haeta, se katsotaan sopimuksesta luopumiseksi, ellei maksuhakemus ole jäänyt tekemättä säädösten tarkoittaman ylivoimaisen esteen vuoksi.

Ympäristökorvausta voidaan maksaa kasvulohkolle silloin, kun sen pinta-ala on vähintään 0,05 hehtaaria. Korvauksen maksamisen edellytyksenä on, että maksettavan korvauksen määrä sopimusvuodelta on vähintään 100 euroa.

Jos viljelijä on päätukihaussa ottanut uuden digitoitun pinta-alan käyttöönsä, viljelijän katsotaan samalla hyväksyneen uuden pinta-alan käyttämisen myös sopimuksen mukaisen erityistuen maksamisessa.

Korvaukseen oikeutettu pinta-ala todetaan vuosittain päätukihaussa annettujen tietojen sekä ELY -keskuksen valvomien tilojen valvontatietojen perusteella.

Ympäristökorvaus voidaan maksaa vuosittain sen jälkeen, kun mahdolliset valvonnat on saatettu päätökseen ja kyseessä olevan sopimuksen ehtoja on noudatettu. Ympäristökorvaus maksetaan ensimmäisen kerran sinä vuonna, kun sopimuskausi alkaa.

Ympäristökorvaus voidaan maksaa sopimuskauden aikana kerran jokaiselta sopimusvuodelta ja enintään niin monta kertaa kuin on sopimusvuosien lukumäärä.

Maksettavaan ympäristökorvaukseen voidaan tehdä suhteellinen vähennys niiden toimenpiteiden osalta, jotka on jäänyt tekemättä ylivoimaisen esteen jälkeen.

9. Sopimuksen tarkentaminen

Sopimuksen mukaisia toimenpiteitä voidaan tarvittaessa tarkentaa sopimuksen voimassaoloaikana, jotta sopimukselle asetetut tavoitteet eivät vaarantuisi. Tarkentaminen voidaan tehdä korvauksensaajan hakemuksesta tai ELY -keskuksen aloitteesta ennen seuraavan sopimusvuoden alkua.

Tarkentamista on haettava kirjallisesti ELY -keskukselta. Ennen tarkentamista korvauksensaajaa on kuultava asiasta. ELY -keskuksen sopimuksen tarkentamista koskevasta päätöksestä voi haakea oikaisua (ks. kohta ”Muutoksenhaku”).

10. Sopimuksen tai sen osan vaihtamisen toiseksi sopimukseksi

Sopimus tai sen osa voidaan vaihtaa toiseksi erityyppiseksi sopimukseksi sen voimassaoloaikana edellyttäen, että tällaiseen vaihtoon sisältyy ilmeisiä etuja ympäristön kannalta ja voimassa oleva sopimus tehostuu merkittävästi. Sopimusta vaihdettaessa alkaa uusi sopimuskausi.

Sopimuksen vaihtamista haetaan keväällä päätukihaun yhteydessä.

11. Sopimuksen siirtäminen

Sopimuksen pinta-alaa voidaan muuttaa, jos sopimus siirretään sukupolvenvaihdoksen tai koko maatilalla hallinnan siirron vuoksi tai osa maa-alasta siirtyy toiselle henkilölle tai jos tilan tuotantosuunta vaihtuu tai muuttamiseen on muu vastaava syy.

Jos koko maatila siirretään toiselle henkilölle sopimuksen voimassaolon aikana, kyseinen, tukikelpoisuusehdot täyttävä, toinen henkilö voi jatkaa sopimusta sen jäljellä olevan voimassaoloajan tai sopimus voi raueta eikä jo maksettua korvausta peritä takaisin.

Sopimusta jatkavan korvauksensaajan on noudatettava siirrettyä sopimusta koko sen jäljellä olevan sopimusajan.

Sopimuksen siirtämistä on haettava 15 työpäivän kuluessa omistus- tai hallinto-oikeuden siirtymisestä toimittamalla lomake 160 ELY -keskukseen.

ELY -keskuksen on tehtävä siirtämistä koskevaan hakemukseen päätös oikaisuvaatimusosoituksin. Jos omistajia tai haltijoita on useampia, on tiedoksiannon vastaanottajan annettava päätös tiedoksi

muille omistajille tai haltijoille hallintolaissa (434/2003) säädetyllä tavalla.

12. Sopimuksen pinta-alan väheneminen

Jos korvauksensaaja poistaa sopimuksesta alaa (syynä esim. talonrakentaminen tai tien rakentaminen) siten, ettei kyseisellä alalla voida enää toteuttaa sopimuksen toimenpiteitä, peritään sopimuksesta poistetulle alalle maksetut korvaukset takaisin. Jos sopimusala tämän takia pienenee alle vähimmäisalan (0,3 ha), sopimus puretaan, ja kaikki siitä maksetut korvaukset peritään takaisin.

Sopimusala voi kuitenkin vähentyä kohdassa 11 mainituin ehdoin. Jos ala vähenee hallinnan siirron johdosta alle vähimmäispinta-alan, sopimus puretaan. Takaisinperintää ei hallinnansiirtotilanteissa aiheudu.

Sopimusala voi vähentyä ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisen olosuhteen vuoksi ilman takaisinperintää.

13. Sopimuksesta luopuminen

Jos korvauksensaaja luopuu koko sopimuksesta ennen sopimuskauden päättymistä, maksettu ympäristökorvaus peritään takaisin. Ympäristökorvauksen perimiseen sovelletaan lakia maatalouden tukien toimeenpanosta (192/2013).

Jos sopimuksesta luopumisen syynä on ylivoimainen este, ympäristökorvausta ei peritä takaisin.

Hakijan on esitettävä ylivoimaisesta esteestä riittävät todisteet kirjallisesti. Esimerkiksi työkyvyttömyyseläkkeen osalta tällainen on lääkärinlausunto hakijan terveydentilasta.

Sopimuksesta luopumista koskeva ilmoitus, kuten myös ilmoitus ylivoimaisten esteiden aiheuttamasta sopimuksesta luopumisesta, on tehtävä kirjallisesti ELY -keskukseen ennen luopumista ja ylivoimaisen esteen ollessa kyseessä viipymättä ja viimeistään 15 työpäivän kuluessa siitä, kun korvauksensaajan tai hänen oikeudenomistajansa on mahdollista tehdä tässä tarkoitettu ilmoitus.

Jos korvauksensaaja luopuu sopimuksesta ennen sopimuskauden päättymistä, uusi vastaava sopimus voidaan jättää tekemättä kunnes kaksi vuotta on kulunut luopumisesta. Tämä koskee myös tapauksia, joissa vuosittainen maksatus on jäänyt hakeematta, jolloin tilanne katsotaan sopimuksesta luopumiseksi.

14. Sopimuksen purkaminen ja ympäristökorvauksen takaisinperiminen

ELY-keskus voi purkaa sopimuksen, jos sopimuksen tehnyt korvauksensaaja on salannut sopimuksen tekemiseen olennaisesti vaikuttavan seikan tai antanut sellaisesta virheellistä tietoa. Sopimus voidaan purkaa myös, jos sopimuksen haltija rikkoo sopimusehtoja.

Virheellisesti tai perusteetta maksettu korvaus peritään takaisin, jos

- korvauksen myöntämisen tai maksamisen edellytykset eivät ole täyttyneet;
- korvauksensaaja ei ole noudattanut korvauksen ehtoja;
- hän on antanut sellaisen virheellisen tai puutteellisen tiedon, joka on olennaisesti vaikuttanut korvauksen myöntämiseen tai maksamiseen;
- korvauksensaaja kieltäytyy avustamasta tarkastuksessa tai
- Euroopan unionin lainsäädäntö tätä edellyttää.

Tuen takaisinperimisestä päättää korvauksen myöntänyt viranomainen.

Perusteettomasti tai liikaa maksetulle määrälle voidaan periä korkoa maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) 32 §:n mukaan. Perittävälle määrälle on suoritettava korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettua vuotuista viivästyskorkoa. Korko lasketaan sen ajan perusteella, joka alkaa 60 päivää takaisinperintäpäätöksen tekemisajankohdasta ja päättyy saatavan suorittamisajankohtaan tai, jos saatava vähennetään myöhemmin maksettavasta erästä, vähennyksen tekemisajankohtaan.

Periminen toimitetaan siinä järjestyksessä mitä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) on säädetty.

15. Valvonta ja seuraamukset

Valvovilla viranomaisilla on oikeus valvontatehtävän laajuudessa tarkastaa korvauksen myöntämisen ja maksamisen edellytykset. Korvauksensaaja on velvollinen korvauksetta esittämään tarkastusta suoritavalle kaikki korvaukseen liittyvät asiakirjat ja muutoinkin tarvittaessa avustamaan tarkastuksessa.

Korvausta voidaan alentaa tai korvaus voidaan jättää maksamatta, jos Euroopan unionin lainsäädäntö tai kansallinen lainsäädäntö tätä edellyttää tai jos korvauksenhakija on jättänyt noudattamatta sopimukseen perustuvia korvauksen ehtoja. Tehtävän vähennyksen määrään vaikuttavat korvauksen ehtoja koskevan laiminlyönnin vakavuus, laajuus, kesto ja toistuvuus.

Jos valvonnassa todetaan, että korvauksensaaja ei ole noudattanut sopimusehtoja, täydentäviä ehtoja, maatalousmaan säilyttämisvelvoitetta tai jos sopimuksen mukaisissa pinta-aloissa on virheitä, voidaan korvauksensaajalle maksettavaa ympäristökorvausta vähentää siten kuin siitä erikseen säädetään.

16. Muutoksenhaku

Päätökseen voi hakea muutosta tekemällä kirjallisen oikaisuvaatimuksen päätöksen tehneelle ELY-keskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisestaannista.

HAKUOHJE 2015 (Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitosopimus)

A. LOMAKKEEN PALAUTTAMINEN

Jätä lomake vaadittuine liitteineen **viimeistään 12.5.2015** siihen elinkeino-, liikenne- ja ympäristö-keskukseen (ELY-keskukseen), jonka toimialueella maatilalla talouskeskus tai tuotantorakennus sijaitsee tai jonka toimialueella viljelijän kotipaikka sijaitsee, jos maatilalla ei ole talouskeskusta tai tuotantorakennusta.

Jos hakijana on rekisteröity yhdistys, lomake jätetään vaadittuine liitteineen viimeistään 12.5.2015 siihen ELY-keskukseen, jonka toimialueella sopimuksen kohde sijaitsee.

Postitse palautettu hakemus katsotaan oikeaan aikaan palautetuksi, jos se on leimattu postissa viimeisenä hakupäivänä tai aiemmin.

Hakija vastaa siitä, että oikein täytetty lomake liitteineen on ELY-keskuksessa määräajassa.

B. LOMAKKEEN TÄYTTÄMINEN

Viranomaisen täyttää vastaanottomerkintöjen kaikki kohdat (lomakkeen tummennettu alue). Hakijana täytät lomakkeen muut kohdat.

1. Hakijan tiedot

Hakijan nimi, henkilötunnus/yhteisötunnus sekä tilatunnus tai yhdistyksen rekisterinumero ilmoitetaan. Tilatunnuksen myöntää kunnan maaseutuelinkeinoviranomainen.

Tilatunnus on jatkossa ilmoitettava maksuhakemuksissa.

Ilmoita yhteyshenkilönä henkilö, jolla on yhdistyksessä nimenkirjoitusoikeus ja jolle on ilmoitettu asiointioikeus lomakkeella 456.

2. Aktiiviviljelijä

Kaikki ne viljelijät, jotka ovat saaneet suoria tukia vuonna 2014 yhteensä enintään 5 000 euroa, katsotaan aina aktiiviviljelijöiksi, riippumatta siitä mitä heidän muu toimintansa on. Aktiiviviljelijäksi ei katsota sellaista luonnollista tai oikeushenkilöä taikka luonnollisten tai oikeushenkilöiden ryhmää, joka hallinnoi lentoasemia, rautatieyhtiöitä, vesiyhtiöitä, kiinteistöyhtiöitä, pysyviä urheilukenttiä tai vapaa-ajan alueita, ja joka on lisäksi saanut suoria tukia yli 5 000 euroa vuonna 2014.

Vesiyhtiöllä tarkoitetaan laitosta, joka huolehtii sopimusasiakkaiden vesihuollosta. Kiinteistöyhtiöllä tarkoitetaan isännöintitoimistoja, perustajaurakoitsijoita ja kiinteistövälittäjiä. Pysyvillä urheilukentillä ja vapaa-ajan alueilla tarkoitetaan alueita, joita käytetään urheilu- ja virkistystoimintaan ja joilla on pysyviä rakenteita ja/tai pysyviä katsomorakenteita. Tällaisiksi katsotaan esim. ratsastuskoulun maneesi tai

ratsastuskenttä, jossa on kiinteitä rakenteita ja/tai kiinteitä katsomorakenteita.

Yli 5 000 euroa suoria tukia saaneita tuenhakijoita, jotka hallinnoivat lentoasemia, rautatieyhtiöitä, vesiyhtiöitä, kiinteistöyhtiöitä, pysyviä urheilukenttiä tai vapaa-ajan alueita, voidaan pitää aktiiviviljelijöinä, jos he pystyvät osoittamaan jotain seuraavista:

a) suorien tukien vuotuinen määrä on vähintään viisi prosenttia muusta kuin maataloustoiminnasta peräisin olevista kokonaistuloista viimeimpänä verovuonna, jolta on saatavissa kyseisiä todisteita;

b) maataloustoiminta ei ole merkityksetöntä.

Maataloustoimintaa ei katsota merkityksettömäksi, jos maataloustulot ovat vähintään viisi prosenttia kokonaistuloista.

c) pääliiketoimintaan tai toimialaan kuuluu maataloustoiminnan harjoittaminen.

Ota yhteyttä ELY-keskukseen selvittääksesi, mitä todisteta sinun täytyy toimittaa, osoittaaksesi jonkin näistä todeksi (kts. hakuoppaan kohta aktiiviviljelijästä mavin nettisivuilta).

Ilmoita myös puhelinnumero. Sitä tarvitaan tilanteessa, jossa tietoja joudutaan tarkistamaan tai pyytämään puuttuvia tietoja.

3. Sopimusalan tiedot

Peruslohkot, joita sopimushakemus koskee, yksilöidään hakemuslomakkeen kohdassa 3 ilmoittamalla sopimusalaan haettavien peruslohkosten nimet, tunnukset ja pinta-alat.

Ilmoita sopimushakemuksen jättämisen jälkeen hallintaan tulleet, sopimukseen haettavat yksittäiset uudet lohkot peruslohkolomakkeella 102A viimeistään 15.6.2015.

Jos haet sopimusta peruslohkon osalle, on kyseisen lohkon osan pinta-ala ilmoitettava hakulomakkeella. Peruslohkon osalle haetusta sopimusalaasta muodostetaan sopimuksen hyväksymisen yhteydessä oma peruslohkonsa.

Jos hakemus koskee aluetta, jolla ei ole peruslohkotunnusta, lohko on tunnuksen saamiseksi ilmoitettava peruslohkosten muutoslomakkeella 102C.

1.5.2015 alkava sopimuskausi:

Sopimukseen haettavat lohkot ilmoitetaan omina kasvulohkoina Vipu -palvelun kasvulohkotiedoissa tai lomakkeella 102B. Kasviksi ilmoitetaan tällöin Ympäristösopimus, pysyvä nurmi tai Ympäristösopimus, muu ala tai Ympäristösopimus, metsämaa.

1.5.2016 alkava sopimuskausi:

Sopimukseen haettavia lohkoja ei vielä hakuvuonna 2015 ilmoiteta kasvulohkolomakkeella ympäristösopimuksen mukaisina. Tee ilmoitus Vipu-palvelun kasvulohkotiedoissa tai lomakkeella 102B vasta

seuraavana vuonna 2016, kun sopimus on voimassa.

Ilmoita, onko lohko oma (O) vai vuokrattu (V).

Ilmoita lisäksi kuuluuko lohko luonnonlaitumiin (L) vai perinnebiotooppeihin (P). Lohkon kohdalle merkitään rasti, jos kyseessä on valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokas perinnebiotooppi.

Eri aikaan alkavat sopimukset haetaan erillisillä hakemuslomakkeilla.

Sopimusalan on oltava vähintään 0,30 ha. Se voi koostua useasta vähintään 0,05 ha:n kokoisesta lohkoista.

Sopimukseen haetut peruslohkot tai peruslohkon osat merkitään hakemukseen liitettävään paperikarttaan selvästi erottuvalla tavalla.

4. Sopimuskausi

Sopimuskausi on viisi (5) vuotta (1.5.2015 - 30.4.2020 tai 1.5.2016 - 30.4.2021).

5. Sitoumus ja allekirjoitus

Hakemus on aina allekirjoitettava. Kaikkien maatalan omistajien ja koko tilan vuokraajien sekä rekisteröidyn yhdistyksen yhteyshenkilön, jolla on nimenkirjoitusoikeus, on allekirjoitettava lomake. Kaikkien omistajien allekirjoitus voidaan korvata viljelijätukiasiointiin valtuutetun allekirjoituksella, valtakirjalla tai yhtiömuodoissa nimenkirjoitusoikeudella.

Allekirjoituksen lisäksi vaaditaan nimenselvennys. Allekirjoituksen on oltava sama kuin tukihakemuslomakkeella 101B.

6. Liitteet

Hakemuksen liitteenä on oltava **suunnitelma**. Suunnitelmassa on oltava vähintään seuraavat tiedot:

- 1) Arvio hankkeen vaikutuksista ympäristöön tai maisemaan sekä sopimusalueen hoidon tavoitteet.
- 2) Suunnitellun hankkeen yleiskuvaus ja tavoitteet, jonka perusteella voidaan arvioida alueen luonto- ja maisema-arvoja.
- 3) Suunnitelma-alueen kartta, johon on merkittävä ne peruslohkot, joita hakemus koskee. Jos peruslohkot, joille sopimusta haetaan, ovat olemassa olevia perusloikkoja, suunnitelma-alueen karttana käytetään digitoituja peruslokkokarttoja.
- 4) Hoitosuunnitelma, jossa kuvataan yksilöidyt perustamis-, hoito- ja muut toimenpiteet lohko-kohtaisesti sekä niiden toteutusaikataulu vuosittain. Suunnitelmaan on sisällytettävä selostus siitä, miten toimenpiteet edistävät sopimukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamista.
- 5) Jäljennös hoitopäiväkirjasta tai lohko-kohtaisista muistiinpanoista aiemmalta sopimuskaudelta, jos haettu alue tai sen osa on kuulunut aiemmin suunnitelmaa vaativaan sopimukseen.

Sopimukseen haettavan alan on oltava hakijan hallinnassa koko sopimuskauden ajan. Jos alue on vuokrattu, hakemukseen on liitettävä jäljennös vuokrasopimuksesta tai muusta sopimuksesta. Vuokrasopimuksen on oltava voimassa vähintään koko sopimuskauden. Vuokrasopimukseen on syytä kirjata toimenpiteet, joita sopimusalueella tullaan tekemään.

Liitteet on toimitettava ELY-keskukseen viimeistään 12.5.2015.